

JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO VERTINIMO TARYBOS PROTOKOLAS

2015-11-26 Nr. (16.6) KPT-1

Joniškis

Virtualus Posėdis įvyko 2015 m. lapkričio 18–25 d.

Posėdžio pirmininkas – dr. Ernestas Vasiliauskas

Posėdžio sekretorė – Vilma Bartašienė

Dalyvavo: Rasa Budrytė (nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistė), dr. Ernestas Vasiliauskas, dr. Dangiras Mačiulis, dr. Birutė Kazimiera Salatkienė, dr. Rita Regina Trimonienė ir tarybos sekretorė Vilma Bartašienė (Joniškio rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vyriausioji specialistė (paveldosaugos)).

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Medvilionių dvaro komplekso galimybės įrašyti į kultūros vertybių registrą.

1. SVARSTYTA. Dėl Medvilionių dvaro komplekso vertės nustatymo, įrašymo į Kultūros vertybių registrą, leidimo nugriauti.

Joniškio r. savivaldybės administracijos Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vyriausioji specialistė (paveldosaugos) Vilma Bartašienė informavo, kad 2015 m. lapkričio 2 d. gavo informaciją iš Joniškio r. savivaldybės Infrastruktūros skyriaus vedėjo Arūno Adomaičio, kad 2015 m. gegužės 21 d. Joniškio rajono savivaldybės tarybos Nr. T-83 sprendimu „Dėl Nekilnojamųjų daiktų, pripažintų nereikalingais, netinkamais (negalimais) naudoti, nurašymo, išardymo ir likvidavimo“ įrašė gyvenamąjį namą Madvilionių k., Kriukų sen., Joniškio r. savivaldybės (inventoriaus Nr. 1818137478, be likutinės vertės)“ nugriovimui, išardymui (buv. Stanislovo von Goesio dvaro sodyba). Jis domėjosi ar galima nugriauti dvarą. Apie šį sprendimą paveldosaugininkė nieko nežinojo, niekas su ja šio klausimo nederino. Patikslinus informaciją paaiškėjo, kad 2012 m. birželio 28 d. ir 2013 m. spalio 8 d. Joniškio rajono apylinkės teismo sprendimais Medvilionių dvaro komplekso statiniai (gyvenamasis namas ir svirnas), esantys Madvilionių k., Kriukų sen., Joniškio r. pripažinti bešeimininkiais, o 2015 m. sausio mėn. Kriukų seniūnijos seniūnė Audronė Impolienė kreipėsi į Joniškio r. savivaldybę dėl gyvenamojo namo, esančio Madvilionių k., realizavimo.

V. Bartašienė Joniškio r. savivaldybės administracijos Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus 2015 m. lapkričio 2 d. raštu Nr. (29.4) SAK-207 kreipėsi į Kultūros paveldo departamentą (toliau – KPD) prie LR Kultūros ministerijos ir Šiaulių teritorinį padalinį dėl Medvilionių dvaro komplekso kultūrinės vertės nustatymo, prašyta skubiai Kultūros paveldo departamento specialistų ekspertų pateikti išvadą ar Medvilionių dvaro sodybos gyvenamasis namas ir pirtis, kiti kompleksui priklausę statiniai turi kultūros vertybių požymių, ar taikytina jam apsauga, ar reikalinga paskelbti saugotinu, ar leidžiama nugriauti.

2015 m. lapkričio 17 d. iš KPD gautas 2015 m. lapkričio 10 d. raštas Nr. (9.51) 2-2587, kad KPD nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos dirba labai intensyviai, apskaitos duomenų tikslinimo poreikis išlieka labai didelis, todėl prašo Medvilionių dvaro namo, pirties ir kitų dvaro kompleksui priklausiusių pastatų kultūrinės vertės klausimą apsvarstyti Joniškio r. savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryboje. Pagal pateiktą medžiagą (išsiųstas Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus kultūros paveldo objekto būklės 2015 m. rugsėjo 7 d. patikrinimo aktas Nr. (16.5) BA-64) su istorine medžiaga iš Joniškio r. savivaldybės viešosios Jono Avyžiaus bibliotekos, kurią surinko Eglė Šukienė) galima spręsti, jog labiausiai tikėtinas išlikusių

pastatų reikšmingumo lygmuo – vietinis, todėl savivaldybės Vertinimo taryba gali spręsti dėl minėto objekto įrašymo/neįrašymo į Kultūros vertybių registrą.

2015 m. lapkričio 11 d. V. Bartašienė apie susiklosčiusią padėtį informavo Joniškio r. savivaldybės Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos pirmininką E. Vasiliauską su užklausimu ar reikalinga įvertinti Medvilionių dvaro sodybos komplekso vertę, nes gyvenamąjį namą ruošiasi nugriauti. Medvilionių dvaro namas ir pirtis (bajorų S. von Goesio sodyba, Teresės Goesaitės ir Viktorijos Goesaitės-Gravrogienės) priklausė vienam šviesiausių Žiemgalos krašto žmonių – S. Goesui, ten buvo pirmoji Joniškio krašto lietuviška mokykla, biblioteka, buvusi saugi draudžiamųjų lietuviškų knygų slaptavietė, platinimo centras (spaudos draudimo metais), teatras, oranžerija ir kt.

Joniškio rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos pirmininkas dr. E. Vasiliauskas kartu su Joniškio r. savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos sekretore nusprendė atlikti Nekilnojamojo kultūros vertinimo tarybos narių virtualų posėdį (elektroniniu paštu), kur tarybos nariai galėtų išreikšti nuomonę dėl Medvilionių dvaro komplekso vertingumo ir išsaugojimo galimybes. Išsiųsti elektroniniai laišakai visiems tarybos nariams.

Dr. E. Vasiliauskas atsakė: „Prieš priimant sprendimą griauti ar negriauti reiktų atlikti išsamią pastato ekspertizę, fiksaciją, išmatavimus, nustatyti kokios buvo (yra) architektūrinės vertingosios savybės. Turint tokią išvadą būtų galima šį klausimą svarstyti toliau. Kita vertus, objekto (dvaro sodybos) įtraukimas į vietinės reikšmės saugomus paminklus yra prasmingas ne tik dėl spėjamų architektūrinių verčių, bet ir kaip istorinio paminklo (išdėstyta V. Bartašienės), ir spėjamų archeologinių vertingųjų savybių.“

Dr. D. Mačiulis atsakė: „Manau, jog suteikti teisinę apsaugą (atsižvelgiant į avarinę būklę) yra beprasmiška. Tačiau reiktų atlikti bent jau detalią fotofiksaciją. Dabar, kai jau nėra lapų, pats metas tai padaryti. Fotografuoti ne tik pastatą, bet ir perspektyvas į jį.“

Dr. R. R. Trimonienė atsakė: „Dvaras turi kultūrinę vertę, reiktų jį saugoti. Kitas dalykas, kas bus daroma šiuo klausimu. Jei niekas, tada sutikčiau su Dangiru“. Ji patikslino savo nuomonę „Esu už tai, kad būtų tvarkomas, o ne griauamas“.

Dr. B. K. Salatkienė atsakė: „Manau, kad dvaro sodybą reiktų išsaugoti, turint galvoje keletą aplinkybių: Joniškio rajone yra nedaug istorinę reikšmę turinčių vietų, ypač dvarų, todėl kiekvienas jų, net ir blogos būklės, turi vertę. Dvaras turi memorialinę vertę kaip Goesų giminės palikimas. Saugojimo galimybes ir sąlygas būtų galima aptarti vėliau. Bet kuriuo atveju būtina atlikti nuoseklią fotofiksaciją ir surinkti visus įmanomus žodinius šaltinius bei ikonografiją (nuotraukas, atsiminimus).“

R. Budrytė atsakė: „Mano nuomone, istorinė reikšmė šio objekto yra neabejotina, architektūrinė, ko gero – irgi. Būklė blogėja, nes galimai savivaldybė neturi lėšų nei atkūrimui, nei pritaikymui praktiškai. Įdomu būtų sužinoti, kur geografiškai yra šitas statinių kompleksukas, nes jokios situacijos schemos ar sklypo plano prie akto nepridėta (o turėtų būti)? Galbūt reiktų, jeigu panašių pastatų Joniškioje yra daugiau (tokio paties istorinio reikšmingumo ir panašios architektūrinės stilistikos), atlikti tikslius apmatavimus, fiksuoti visais įmanomais būdais, o paskui, jeigu neatsiras patriotiškai nusiteikusių pirkėjų ar naudotojų (kuris būtų įgalus atkurti ir puoselėti šią vertybę pagal pirminę paskirtį), galima būtų ir nugriauti. Nes jeigu nėra pinigų priežiūrai ir entuziasto, kuris tą darytų, tai jokia komisija, kad ir kokią sprendimą ji nepriimtų, reikalo neišgelbės – viskas galų gale nugrius“. R. Budrytė patikslino savo nuomonę „Kultūrinė buvusio Medvilionių dvaro vertė neabejotina, bet sprendimui priimti reiktų platesnės diskusijos ir daugiau medžiagos“.

V. Bartašienė 2015 m. lapkričio 23 d. elektroniniu laišku kreipėsi į Lieporų kaimo bendruomenės „Sodžius“ pirmininkę Daivą Sasnauskienę, kuriame pasidomėjo bendruomenės narių nuomone „Prašome mus informuoti ar Medvilionių dvaro (S. von Goesio dvaro sodybos, tėviškės) namo ir svirno paskelbimo bešeimininkiu ir nugriovimo klausimas buvo derinamas su Jūsų bendruomene.

Taip pat informuokite bendruomenės nuomonę dėl dvaro išsaugojimo ir pritaikymo bendruomenės visuomenės poreikiams“. Lieporų kaimo bendruomenės „Sodžius“ pirmininkė D. Sasnauskienė telefonu informavo, kad jie už tai, kad „dvaro gyvenamąjį namą nugriautų, nes nesaugu, baisu kad kokio vaiko nesusižalotų“. Paklausus kokių bendruomenė ėmėsi iniciatyvų, kad dvaro pastatai būtų prižiūrėti bei atstatyti, ji atsakė, kad „bendruomenė prie 10 metų kreipės, kad bendruomenei reikalingos patalpos, bet jų negavo, taip pat teikė projektus į Joniškio VVG, kad šį pastatą restauruotų, bet lėšų negavo, taip pat rašė sklaidos projektą ir gavo lėšų, buvo 2014 m. prarastas projektas Medvilionių dvaro teritorijoje apie šviesuolius bajorus Teresę ir Stanislovą von Goesus, kurie rūpinosi gyventojų švietimu, kultūriniu gyvenimu, lietuviškos literatūros platinimu, buvo konferencija į praeitį per piešinius, fotografijas, dekoravimą“.

Dr. E. Vasiliauskas 2015 m. lapkričio 23 d. rašte Joniškio rajono savivaldybės merui Gediminui Čepuliui, Joniškio r. savivaldybės mero pavaduotojai Vaidai Aleknavičienei, Joniškio r. savivaldybės administracijai, LR Kultūros ministerijai ir LR Kultūros paveldo departamentui, kad sustabdytų Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 21 d. sprendimą Nr. T-83 dėl Medvilionių dvarui priklausančio gyvenamojo namo pripažinimo nereikalingais, netinkamais, rekomendavo atlikti statinio būklės ekspertizę, tinkamą apsaugą (užmūryti langų ertmes, teritoriją užtvirti tvora, atlikti kitas pagal vietos finansines galimybes įmanomas pastato apsaugos priemones). Rašte siūlo ieškoti galimybių iš valstybinių kultūros paveldo rezervų gauti lėšų pastato atkūrimo projektui, o iš ES finansinių mechanizmų – jo restauravimui, nes atnaujintas pastatas galėtų tapti muziejaus padaliniu, patrauklia turizmo vieta, Kriukų kultūros namais, Joniškio r. J. Avyžiaus viešosios bibliotekos filialu ar klotimų teatrų centru, tai būtų ženklūs žingsniai Joniškio krašto bendruomenės ir politikų indėlis pasitinkant 2018 m. valstybingumo 100-metį.“

V. Bartašienė informavo, kad ekspertų paslaugų (Vertinimo akto parengimo ir teritorijų ribų nustatymo) pirkimui lėšų neturi, o ir 2016 m. svarstant 2016 m. lėšos neskirtos, tačiau ji pritaria Medvilionių dvaro sodybos (S. von Goesų tėviškės) komplekso išsaugojimui, nustatant vertingasias savybes, kultūrinę vertę, apibrėžiant teritorijų ribas, nes mano kad galbūt tai būtų puikus von Gieso muziejus, Gieso kultūrinis kelias. Tai atitinka LR kultūros ministro patvirtintą Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašą (2005 m. balandžio 15 d. įsakymo Nr. ĮV-150, su pakeitimais 2011-06-07 Nr. ĮV-453, 2013-06-07 ĮV-453, 2014-11-12 Nr. ĮV-813“) vertinimo ir atrankos kriterijus (amžiaus ceno (pastatai statyti apie 1901 m., XIX a., molinis dvaras ir autentiškumo (išlikęs autentiškas skardinis stogas, molio sienos, akmenų pamatas) požymių patikros, reikšmingumo nustatymo, teritorijos apibrėžimo, reikšmingumo lygmens (jis susiję su akivaizdžiu išsivadavimo iš okupacinio režimo ir Lietuvos valstybingumui ypač svarbiais įvykiais) nustatymą).

Apibendrinus vertinimo tarybos narių nuomones: 4 – už, 1 – prieš. Tikslinga rengti Medvilionių dvaro sodybos komplekso apskaitos dokumentus dėl įrašymo į kultūros vertybių registrą kaip saugotiną kultūros paveldo objektą.

Atsižvelgiant į sunkią Joniškio r. savivaldybės finansinę situaciją ir tai, kad 2016 m. biudžete nenumatyta skirti lėšų Joniškio r. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybai ir ekspertų paslaugų pirkimui, prašome Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos parengti Medvilionių dvaro sodybos komplekso apskaitos dokumentus (vertinimo aktą ir teritorijų ribų nustatymą) valstybės biudžeto lėšomis.

NUSPREŠTA

1. Parengus Medvilionių dvaro sodybos komplekso apskaitos dokumentus (vertinimo tarybos aktą su teritorijos nustatytomis ribomis) teikti Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybai svarstyti dėl objekto įrašymo į Kultūros vertybių registrą.

2. Atsižvelgiant į sunkią Joniškio r. savivaldybės finansinę situaciją ir tai, kad 2016 m. biudžete nenumatyta skirti lėšų Joniškio r. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybai ir

ekspertų paslaugų pirkimui, prašome Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos parengti Medvilionių dvaro sodybos komplekso apskaitos dokumentus (vertinimo aktą ir teritorijų ribų nustatymą) valstybės biudžeto lėšomis.

Posėdžio pirmininkas

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Ernestas Vasiliauskas', written over a horizontal line.

dr. Ernestas Vasiliauskas

Posėdžio sekretorė

Vilma Bartašienė